



Sygn. akt II CK 769/04

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa W. W.

przeciwko F. W.

o rozwód,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2005 r., kasacji pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 lipca 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala kasację;

zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2004 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej F. W. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 16 kwietnia 2003 r., którym rozwiązany został przez rozwód związek małżeński stron z winy pozwanej i oddalone zostało żądanie pozwanej zasądzenia na jej rzecz alimentów od powoda W. W..

Wymieniony wyrok pozwana zaskarżyła kasacją. Podstawę kasacji stanowi naruszenie przepisów postępowania: art. 379 pkt 5 w związku z art. 378 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd drugiej instancji z urzędu nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji oraz art. 117 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku pozwanej o ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu,

pomimo choroby psychicznej pozwanej i wynikającej z niej niezdolności do racjonalnego kierowania swoimi sprawami, w tym sprawami sądowymi. Skarżąca wniosła o uchylenie obu wydanych w sprawie wyroków i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie tylko wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji bierze z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Wbrew zarzutowi kasacji Sąd Apelacyjny nie miał jednakże podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w szczególności ze względu na pozbawienie pozwanej możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Jak wynika z akt sprawy w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji pozwana brała aktywny udział i podejmując obronę przeciwko żądaniu pozwu zgłaszała liczne twierdzenia pozostające w związku z przedmiotem sporu oraz wnioski dowodowe na ich poparcie i odparcie twierdzeń powoda. Takie zachowanie pozwanej nie dawało podstawy do przyjęcia, że jest ona w stanie psychicznym niepozwalającym na racjonalne kierowanie swoimi sprawami i że z tego powodu pozbawiona była możliwości obrony swych praw. Oceny tej nie mogło zmienić dołączone do apelacji zaświadczenie lekarskie stwierdzające, że od 2000 r. pozwana cierpi na zaburzenia klimakteryczne z narastającą depresją do objawów bardzo ciężkich w 2002 r. i nie może zmienić dołączone do kasacji zaświadczenie tego samego lekarza stwierdzające, że pozwana nie jest zdolna do racjonalnego kierowania swymi sprawami, zwłaszcza przy silnym stresie sytuacyjnym, np. w czasie postępowania sądowego. Ze względu na rzeczywiste zachowanie się pozwanej w procesie nie można bowiem przyjąć, że stwierdzony wymienionymi zaświadczeniami stan zdrowia psychicznego pozwanej miał wpływ na to zachowanie. Skarżąca, działając obecnie przez pełnomocnika będącego adwokatem i utrzymując, że było inaczej, nawet nie usiłuje wykazać, jakich to twierdzeń co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i dowodów na okoliczności mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, nie miała możliwości powołania ze względu na stan jej zdrowia psychicznego.

2. Z akt sprawy wynika, że wniosek złożony przez pozwaną o ustanowienie dla niej adwokata został oddalony przez sąd pierwszej instancji postanowieniem z dnia 19 września 2003 r. i postanowienia tego pozwana nie zaskarżyła. Sąd drugiej instancji w ogóle nie orzekał w przedmiocie ustanowienia dla pozwanej adwokata lub radcy prawnego. Zarzut kasacji naruszenia przez ten Sąd art. 117 § 1 w związku z art. 391 § 1

k.p.c. poprzez „oddalenie wniosku pozwanej o ustanowienie pełnomocnika procesowego” oparty został zatem na przypisaniu Sądowi Apelacyjnemu zachowania, które nie miało miejsca. Z tego względu nie zasługuje on na uwzględnienie.

Skoro kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw, Sąd Najwyższy stosownie do art. 393¹² oraz art. 108 w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), w związku z art. 3 tej ustawy, orzekł jak w sentencji.